

ning sexuella, kärlekskrafterna hos var och en av de tre familjemedlemmarna. I tillägg betonade både Lacan och Dolto mycket starkt den betydelse som språket har för människans psykiska utveckling: i och med att upplevelserna kopplas till orden, benämningarna, etableras de grundläggande psykiska strukturerna. De utgörs av identiteterna som kvinna eller man respektive som barn eller vuxen i familjen och lägger grunden för incesttabu och förmågan att förvärva familjens/kulturens ideal och normer.

I en frisk familj får barnet verkligen vara barn och respekteras från späda ålder som en egen person som man kan och ska tala med. De vuxna tar själva ansvar för sina känslomässiga behov och är modiga och ärliga nog att i sin uppfostran förmedla existentiella sanningar – om kroppen, kärleken och döden – utan att ta till kortsiktigt skon samma livslögner. Uppfostran deformeras då inte av starka omedvetna behov hos föräldrarna av t ex närhet, känslomässigt och sensuellt beroende eller narcissistisk bekräftelse. Den i snäv mening sexuella attraktionen förbehålls de vuxna. Barnet klarar av de frustrationer av föräldraberöendet som finns på varje steg till ny nivå av självständighet och mognad. Familjedynamiken reglerar sig utan större problem.

När psykiska och psykosomatiska symtom uppstår ses de – med respekt för biologiska faktorer – som uttryck för den omedvetna familjedynamiken. Psykisk störning beror, säger Dolto, på att »symboliseringar» har blivit snedvridna eller uteblivna. Föräldrarna har inte kunnat hjälpa barnet att emotionellt-kognitivt bearbeta centrala livshändelser. Barnet missförstår sin egen roll i de känslomässiga och behovsdrivna relationerna i familjen, eftersom det alltför kraftigt styrs av andras behov. Känslor – av ömhet, sexuell närhet, makt, beroende etc – som hör hemma i relationen mellan föräldrarna har i stället fokuserats på barnet, det blir »en protes för en av föräldrarna». Psykoanalytisk behandling går därför ut på att hjälpa barnet att symbolisera grundläggande behov och känslor, att skapa föreställningar, begrepp och ord för dem. Det är detta som »Fallet Dominique» handlar om.

Rikt kliniskt och teoretiskt innehåll

För den som är intresserad av psyko- login som uttrycks i psykiska störnings- symtom hos barn vill jag varmt rekommendera »Fallet Dominique».

mendera »Fallet Dominique». Med denna bok ansluter sig Dolto till den psykoanalytiska traditionen av utförliga fallbeskrivningar, som har rikt kliniskt och teoretiskt innehåll och blir betydelsefulla under många år. De åldras inte, eftersom de beskriver evigt mänskliga och relativt kulturoberoende processer.

Andra exempel inom det barn-kliniska området är Winnicotts »Pyret», Melanie Kleins »Narrative of a child analysis» och Sigmund Freuds »Lille Hans». »Fallet Dominique» är värd en plats i vårt svenska förråd av klassiska psykiatriska texter. •

Inblick i dagens svenska cancer-sjukvård

Karin Alfredsson, Jacob Forsell, Jens Assur. **Det blir aldrig som förr. En bok om människor och cancer.** 152 sidor. Stockholm: Norstedts, 1998. ISBN 91-1-300400-x.

Recensent: Nils Wilking, leg läkare och docent, Stockholm

Denna bok har tillkommit med anledning av 70-årsjubileet av Konung Gustaf V:s Jubileumsfond som skapades genom riksinsamlingen till Gustaf V:s 70-årsdag 1928. Jubileumsfonden byggde upp de första fyra regionala Jubileumsklinikerna för cancerbehandling i Lund, Umeå, Göteborg och Radiumhemmet i Stockholm.

Boken vänder sig främst till den allmänhet som vill veta mer om cancer och dagens cancersjukvård, men den är även en källa till kunskap för dem som arbetar inom området och som vill få en bakgrund till den svenska onkologien. Boken fokuserar på skildringen av några skilda patientöden, men den ger även tillbakablickar på Radiumhemmets historia genom att presentera flera av de tidigare förgrundsgestalterna. Dessa perspektiv varvas i boken på ett lättillgängligt och pedagogiskt sätt.

Utmärkta foton och lättläst layout

Vi får möta cancersjukvårdens vardag och boken värjer inte för den mör-

ka sidan av denna. Flera patienter möter vi sent i sjukdomsförloppet, och vi får följa dem till deras död. Andra patientöden beskriver den kurativa sidan av cancer vården.

Skildringarna av patienter är bokens starka sida. Författarna förmår att nå fram till de människor den skildrar på ett ömsint och respektfullt, men också upplysande sätt. Samtidigt finns det mycket humor och närhet i berättelserna. Jag vill också ge speciellt beröm till bokens utmärkta form och den lättlästa layouten.

Historia och nutid

Radiumhemmets historia möter vi genom tillbakablickar och möten med några av dess förgrundsfigurer. De flesta av dessa pionjärer inom Radiumhemmet är även synonyma med den svenska cancersjukvårdens uppbyggnad. Vi får i korta, informativa, men personliga kapitel möta legendariska personligheter som Gösta Forsell, Elis Berven, James Heyman m fl. Jerzy Einhorn skildras i ett porträtt i slutet av boken, men bidrar även med ett läsvärt förord. Dagens onkologi skildras också med den närhet och lättfattlighet som genomsyrar boken.

Forskning och vardaglig sjukvård

Inom cancersjukvården går forskningen och utvecklingsarbetet hand i hand med den vardagliga sjukvården. Detta skildras i några olika forskarporträtt.

Boken undviker dock att falla in i den mediala »cancergåtan är löst-attityden», utan visar att den dramatiska förbättringen som skett inom cancersjukvården består av många olika, ibland stora, ibland små framsteg. Jerzy Einhorn påpekar i sitt förord »...det allra största framsteget är inte att vi botar flera cancerpatienter. Det största framsteget är att vi allt bättre tar hand om dem som inte kan botas».

För allmänheten och professionen

Boken vill, så vitt jag förstår, genom att skildra Radiumhemmets historia och nutid, ge en inblick i dagens svenska cancersjukvård.

Den rekommenderas till läsning för den intresserade allmänheten och alla inom professionen som vill ta del i den svenska onkologins historia och vardag. •